

FIȘA DISCIPLINEI

Istoria literaturii maghiare II. (Epoca modernă timpurie)

Anul universitar 2025–2026

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea “Babeș-Bolyai”
1.2 Facultatea	Facultatea de Litere
1.3 Departamentul	Literatură Maghiară
1.4 Domeniul de studii	Limbă și literatură
1.5 Ciclul de studii	Licență
1.6 Programul de studii/ Calificarea	Limbă și literatură maghiară monospecializare / Licențiat în filologie

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	LLM2061 Istoria literaturii maghiare: epoca modernă timpurie (în limba maghiară)							
2.2 Titularul activităților de curs	Prof. univ. dr. Gábor Csilla							
2.3 Titularul activităților de seminar	Lect. univ. dr. Farmati Anna							
2.4 Anul de studiu	I.	2.5 Semestrul	2	2.6 Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	Conținut	DS
							Obligativitate	DO

3. Timpul total estimat (ore pe semestru/activități didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar	7
Distribuția fondului de timp					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					20
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					25
Pregătire seminarii/laboratoare/proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					35
Tutoriat					2
Examinări					2
Alte activități.....					
3.7 Total ore studiu individual	84				
3.8 Total ore pe semestru	126				
3.9 Numărul de credite	5				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	
4.2 de competențe	

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 de desfășurare a cursului	infrastructură (proiector, laptop, internet); cărți; CD-uri
-------------------------------	---

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului

5.2 de desfășurare a seminarului	infrastructură (proiector, laptop, internet); cărți; CD-uri
----------------------------------	---

6. Competențe specifice acumulate

C o m p e t e n ț e p r o f e s i o n a l e	<p>C4. 1. Descrierea și exemplificarea evoluției literaturii materne și a folclorului</p> <p>C4. 2. Explicarea formelor de evoluție a literaturii materne (epoci, curente, genuri etc.) și interpretarea fenomenului literar în context istoric și cultural. Explicarea unor concepte cheie în înțelegerea literaturii materne, precum și interpretarea textului folcloric</p> <p>C4. 3. Relaționarea textelor și contextelor diverse, operarea cu tehnicile de analiza textuală. Abordarea din diverse perspective interpretative a unui text literar precum și aplicarea conceptelor și metodelor etnologiei și antropologiei culturale în investigarea fenomenelor de cultura populară</p> <p>C4. 4. Interpretarea și evaluarea critică a fenomenului literar al culturii materne și al culturii populare corespunzătoare, în contexte diferite</p> <p>C4. 5. Formularea, în cadrul unor proiecte profesionale, a unui punct de vedere profesional, asupra fenomenului literar, pornind de la pozițiile exprimate în textele de critică și istorie literară precum și asupra textelor folclorice, pornind de la bibliografia de specialitate</p> <p>C4. 6. Elaborarea unui discurs oral/scriș complex, bogat lexical și sintactic, articulat precis din punct de vedere logic pe o temă de istoria literaturii materne sau folclor</p>
C o m p e t e n ț e t r a n s v e r s a l e	<p>CT. 2. Relaționarea în echipă; comunicarea interpersonală și asumarea de roluri specifice</p> <p>CT. 3. Organizarea unui proiect individual de formare continuă; îndeplinirea obiectivelor de formare prin activități de informare, prin proiecte în echipă și prin participarea la programe instituționale de dezvoltare personală și profesională</p>

7. Obiectivele disciplinei (conform grilei de competențe specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> orientare în bibliografia epocii respective, formarea unei noțiuni de epocă nuanțată orientare în istoria mentalităților și ideilor capacitatea de a privi literatura epocii în context istoric și cultural
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> aplicarea metodelor cunoscute prin analize independente elaborarea unui proiect individual de formare, participare la programe de formare profesionale

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Introducere și recapitulare – tradiții medievale, reforma și epoca barocă în ansamblu	– expunere frontală – exemple – conspect powerpoint	
2. Reforma și Conciliul Tridentin. Direcții teologice și mișcări devoționale între Luther și antitrinitarism	– expunere frontală – exemple – conspect powerpoint	
3. Răspuns catolic, reforma catolică	– expunere frontală – exemple – conspect powerpoint	
4. Reforma în Ungaria: genuri noi, concepția despre istorică de Wittenberg, reflecții teologice și literare despre asuprirea turcească	– expunere frontală – exemple – conspect powerpoint	
5. Narație, reflexivitate, exemple; umanism și reformă în două regiuni diferite: operele lui Heltai Gáspár și Bornemisza Péter	– expunere frontală – exemple – conspect powerpoint	
6. Drama polemică renașcentistă / de reformă: probleme de gen și dramaturgie	– expunere frontală – exemple – conspect powerpoint	
7. Poezia lui Balassi Bálint: teme de cercetare, problematica ciclurilor	– expunere frontală – exemple – conspect powerpoint	
8. Manierism, neostoicism. Rimay János și poezia de la sfârșitul sec. al 16-lea. Decompunerea tipului poetic Balassian; retorică și poetică	– expunere frontală – exemple – conspect powerpoint	
9. Baroc, contrareformă, confesionalism: problematica și terminologia. Prima generație de scriitori a reformei catolice: Monoszlói András, Káldi György, Vásárhelyi Gergely, Hajnal Mátyás	– expunere frontală – exemple – conspect powerpoint	
10. <i>Imitatio</i> și <i>compilatio</i> în operele lui Pázmány Péter. Formarea limbajului de specialitate teologic. Strategii argumentative în polemică. Folosirea tradiției scolastice. Omiletica iezuită	– expunere frontală – exemple – conspect powerpoint	
11. Reinterpretarea tradiției medievale în poezia catolică și protestantă din epoca modernă timpurie	– expunere frontală – exemple – conspect powerpoint	

12. Reinterpretarea și actualizarea tradiției de teologie a istoriei din Wittenberg în opera lui Zrínyi Miklós; elemente de formare a identității naționale	– expunere frontală – exemple – conspect powerpoint	
13. Memorialistica din Transilvania în sec. 17–18: probleme de cercetare; sensul istoriei; persoana și comunitatea	– expunere frontală – exemple – conspect powerpoint	
14. Memorialistica din Transilvania în sec. 17–18: locurile memoriei; confesiunea și devoțiunea în interpretarea istoriilor	– expunere frontală – exemple – conspect powerpoint	

Bibliografie

1. Bitskey István, *Hitviták tüzében*, Bp., 1978.
2. Györi L. János, *Izrael és a magyar nép történetének párhuzamai a XVI–XVII. századi prédikatori irodalomban = Egyház és művelődés. Fejezetek a reformátusság és a művelődés XVI–XVII. századi történetéből*, szerk. G. Szabó Botond, Fekete Csaba, Bereczki Lajos, Debrecen, 2000, 29–50.
3. Kiss Farkas Gábor, *Politikai retorika a törökellenes irodalomban = A magyar irodalom története I.*, szerk. Jankovits László, Orlovsky Géza, Bp., 2007, 204–216.
4. Kulcsár Péter, *A történetíró Heltai = Irodalom és ideológia a 16–17. században*, szerk. Varjas Béla, Bp., 1987, 113–133.
5. Oláh Szabolcs, *Hitélmény és tanközlés: Bornemisza Péter gyülekezeti énekhasználata*, Debrecen, 2000.
6. Latzkovits Miklós, *A drámaírás gyakorlata a 16–17. századi Magyarországon*, Bp., 2007.
7. Horváth Iván, *Balassi költészete történeti poétikai megközelítésben*, Bp., 1982.
8. Pirnát Antal, *Balassi Bálint poétikája*, Bp., 1996.
9. Balassi Bálint verseinek hálózati kritikai kiadása: www.magyar-irodalom.elte.hu
10. Ács Pál, „Az idő ősága”. *Történetiség és történelemszemlélet a régi magyar irodalomban*, Bp., 2001, 13–101.
11. Gábor Csilla, *Káldi György prédikációi: Források, teológia, retorika*, Debrecen, 2001.
12. Gábor Csilla, *Religió és retorika: Tanulmányok a középkori, reneszánsz, barokk irodalomról*, Kolozsvár, 2002, 235–317.
13. Bitskey István, *Humanista erudíció és barokk világkép. Pázmány Péter prédikációi*, Bp., 1979.
14. *Pázmány Péter és kora*, szerk. Hargittay Emil, Piliscsaba, 2001.
15. *A magyar költészet műfajai és formátípusai a 17. században*, szerk. Ötvös Péter, Pap Balázs, Szilasi László, Vadai István, Szeged, 2001.

16. Bitskey István, *Mars és Pallas között*, Debrecen, 2006.
17. Kiss Farkas Gábor, *Az imitatio elmélete és gyakorlata a Szigeti veszedelemben = A magyar irodalom története I.*, szerk. Jankovits László, Orlovsky Géza, Bp., 2007, 447–466.
18. *Emlékezet és devóció a régi magyar irodalomban*, szerk. Balázs Mihály és Gábor Csilla, Kolozsvár, 2007.
Tóth Zsombor, *A koronatanú: Bethlen Miklós*, Debrecen, 2011.

8.2 Seminar	Metode de predare	Observații
1. Introducere – organizarea activității	– discuție	
2. <i>Tragoedia magyar nyelven (Tragedie în – reinterpretarea mitului "Electra" în context protestant/creștin</i>	– prezentare – explicații – lectură și analiza de texte	
3. Dialogul povestirilor și al valorilor: principiul "docere et delectare" în diferite specii literare. Heltai Gáspár, <i>Ponciánus császár históriája (Povestea împăratului Poncianus)</i>	– prezentare – explicații – activitate în grup	
4. Predicile lui Pázmány Péter: învățătură morală, baza teologică și încadrarea liturgică. <i>Mely üdvösséges a magunk-ismerése (Cât de folositoare este autocunoașterea)</i>	– prezentare – explicații – analiza structurală – comentarii de texte	
5. Valorile lingvistice și retorice (literare) ale puritanismului – Medgyesi Pál: <i>Erdély romlásának okairól (Cauzele decăderii Ardealului)</i>	– prezentare – explicații	
6. Hajnal Mátyás: <i>Szíves könyvecske (Cărticica cu inimi)</i> Dialogul textului și al imaginii – emblema ca instrument al dialogului	– prezentare – explicații	
7. Memorii ale lui Árva Bethlen Kata: confesionalitate, caracter personal, narațiune	– prezentare – explicații – comentarii de texte	

Bibliografie

1. Bornemisza Péter, *Tragédia magyar nyelven az Szophoklész Élektájából* 1558, Oláh Szabolcs kísérőtanulmánya a hasonmás kiadáshoz, Bp., 2009.
2. Szigeti József, *A mű és kora*, Bukarest, 1970, 110–168.
3. Latzkovits Miklós, *Bornemisza Electrájának Chorusa* = Uő., *A drámaírás gyakorlata a 16–17. századi Magyarországon*, Budapest, 2007, 88–93.
4. Nemeskürty István, *Heltai Ponciánusa és a magyar reneszánsz szórakoztató irodalom*, ItK, 1972, 555–572.
5. Gábor Csilla, *A történet kerete, a keret története: változatok Ponciánusra* = Gábor Csilla, Luffy Katalin, Sipos Gábor (szerk.), *Erdély reneszánsza I–II.*, Kolozsvár, 2009, I. 147–160.
6. Bitskey István (szerk.), *Retorikák a barokk korból*, Debrecen, 2003, 111–143; 243–272.
7. Bitskey István, *Humanista erudíció és barokk világkép. Pázmány Péter prédikációi*, Bp., 1979.
8. Bitskey István, *Retorika és etika Pázmány Péter prédikációiban* = Uő., *Virtus és religio (Tanulmányok a régi magyar irodalmi műveltségről)*, Miskolc, 1999, 172–184.
9. Bartók István, *Pázmány prédikációi és a katolikus–protestáns retorika* = Hargittay Emil (szerk.), *Pázmány Péter és kora*, Piliscsaba, 2001, 322–332.
10. Luffy Katalin, *Medgyesi Pál és prédikációi. Prédikatori magatartás a Rákócziak udvarában*, It 2001, 186–208.
11. Fazakas Gergely Tamás–Györi L. János (szerk.), *Medgyesi Pál redivivus. Tanulmányok a 17. századi puritanizmusról*, Debrecen, 2008, 60–85; 156–187.
12. Holl Béla, *Szíves könyvecske*, kísérő tanulmány a hasonmás kiadáshoz, Bp., 1992.
13. Zemplényi Ferenc, *Egy magyar jezsuita emblematikus = Ikonológia és műértelmezés*, 2, Szeged, 1987, 145–152.
14. Gábor Csilla, *A meditáció a hitgyakorlásban és az irodalomban* = Uő., *Religió és retorika*, Kolozsvár, 2002, 257–277.
15. Knapp Éva, *Irodalmi emblematika Magyarországon a XVI–XVIII. században*, Bp., 2003, 51–87.
16. Fazakas Gergely Tamás, „tetszett az Úristennek [...] a gyámoltalan árvák seregébe béinni”. Bethlen Kata önéletírása és az özvegyek reprezentációjának kulturális hagyománya a kora újkorban = Balázs Mihály–Gábor Csilla (szerk.), *Emlékezet és devóció a régi magyar irodalomban*, Kolozsvár, 2007, 259–279.
17. Németh S. Katalin, *Bethlen Kata Önéletírása és XVIII. századi halotti beszédek*, ItK 1984, 195–198.

Este obligatorie cunoașterea textelor:

Examenul conține o probă de recunoaștere a textelor. Este recomandată citirea acestora din ediții critice (pe cât posibil).

Janus Pannonius *Versei*

Sylvester János, *Újtestamentum magyar nyelven* (a fordítás függelékei)

Szkhárosi Horvát András, *Vígasztaló ének, Az fejedelemségről, Az fősვნყნყსყგყռყ*

Sztárai Mihály, *Az igaz papságnak tiköre*

Comoedia Balassi Menyhárt árultatásáról

Debreceni disputa

Kecskeméti Vég Migály, *55. zsoldár*

Károlyi Gáspár, *Két könyv*

Farkas András, *Az zsidó és magyar nemzetről*

Heltai Gáspár, *A részegségnek és tobzódásnak veszedelmes voltáról való dialógus, Száz fabula, Chronica az magyaroknak dolgairól, Ponciánus császár históriája*

Bornemisza Péter, *Énekecske gyermekek rengetésére, Tragoedia magyar nyelven, Ördögi kísértetekről*

Tinódi Lantos Sebestyén, *Cronica*

Pataki Névtelen, *Eurialusnak és Lucretiának szép históriája*

Enyedi György, *Gismunda és Giscardus históriája*

Gergei Albert, *Árgirus históriája*

Balassi Bálint, *Versei*

Rimay János, *Versei*

Káldi György két prédikációja

Hajnal Mátyás, *Szíves könyvecske*

Pázmány Péter, *Kalauz* (1–2. könyv), Kempis-fordítás, prédikációk

Zrínyi Miklós, *Szigeti veszedelem, Mátyás király életéről való elmélkedések, Az török áfium ellen való orvosság*

Gyöngyösi István, *Márssal társolkodó Murányi Vénusz, Porábúl meg-éledett Phoenix,*

Kemény János, *Önéletírása*

Bethlen Miklós, *Élete leírása magától*

Veresmarti Mihály, *Megtérése históriája*

Misztótfalusi Kis Miklós, *Mentsége*

Cserei Mihály, *História*

Apor Péter, *Metamorphosis Transylvaniae*

Bethlen Kata, *Önéletírása*

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunităților epistemice, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului

În conformitate cu standardele ARACIS, departamentul are o colaborare continuă cu reprezentanții mediului socio-economic și profesional, mai ales cu Inspectoratul Școlar Județean.

10. Evaluare

10. Evaluare			
Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Cunoașterea noțiunilor de bază, competențe de interpretare a textelor	Examen scris și proba de recunoaștere texte de bază	67%
10.5 Seminar	Cunoașterea noțiunilor de bază, competențe de interpretare a textelor	Examen scris, lucrare	33%
	Prezență activă la seminarii	Examenul poate fi susținut numai dacă în prealabil studentul a luat parte în prezentarea unei teme la seminarii, respectiv a predat o lucrare științifică. Tema lucrării se stabilește împreună cu responsabilul seminariilor	
10.6 Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none"> • Cunoașterea aproximativă a temelor, întâmplărilor istorice, personajelor, fără detalii • Competența de a face legături relevante • Cunoașterea în procent minim de 50% a bibliografiei • Prezentare susținută la seminar, lucrare științifică predată, gândire critică, cunoștințe de bază			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă)

	Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă							
								
								

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului

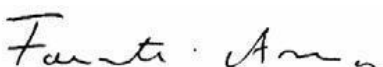

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
BABEȘ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITÄT
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA

Facultatea de Litere
Str. Horea nr. 31
400202, Cluj-Napoca
<https://lett.ubbcluj.ro>

Data completării 10.02.2025	Semnătura titularului de curs 	Semnătura titularului de seminar
Data avizării în departament 10.02.2025	Semnătura directorului de departament 	

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului